

अयंशरोदीयतइतिशेषः ॥ १९ ॥ शरस्यामोघत्वेहेतुमाह ॥ सृष्टइति ॥ स्वयंभूर्जन्मरहितः अजितोविष्णुर्यदा प्रलयकाले महार्णवेशेते यंतदासुराअसुराश्वनापश्यन् ॥ कैमुतिकन्यायेनसर्वभूतादृश्यः ॥ महार्णवेशयनंचवायुरूपेण प्रजापतिर्वायुर्भूत्वाचरेदितिश्रुतेरितिकतकः ॥ तेनविष्णुना साक्षादयंशरोत्तमःसृष्टः ॥ २० ॥ तदाकिमर्थंनसृष्टिस्तत्राह ॥ सृष्टइति ॥ त्रीन्लोकान्स्रष्टुकामेनभगवताहिरण्यगर्भेण तस्याःसृष्टेर्मधुकैटभयोः सर्वरक्षसांचसकाशाद्विघातेविघ्नेप्राप्ते तयोर्दुरात्मनोर्विनाशार्थं क्रोधाभिभूतेनायंशरःसृष्टः सत्यसंकल्पत्वाच्चानेनतौहतौ ॥ सृष्टःक्रोधाभिभूतेनप्रभोसर्वदुरात्मनोरितिपाठे अभिषिक्तत्वाच्छत्रुघ्नसंबोधनं प्रभोइति ॥ २१ ॥ २२ ॥ उपसंहरति ॥ तौ

अयंशरस्त्वमोघस्तेदिव्यःपरपुरंजयः ॥ अनेनलवणंसौम्यहंतासिरघुनंदन ॥ १९ ॥ सृष्टःशरोयंकाकुत्स्थयदाशेतेमहार्णवे ॥ स्वयंभूरजितोदिव्योयंनापश्यन्सुरासुराः ॥ अदृश्यःसर्वभूतानांतेनायंहिशरोत्तमः ॥ २० ॥ सृष्टःक्रोधाभिभूतेनविनाशार्थंदुरात्मनोः ॥ मधुकैटभयोर्वीरविघातेसर्वरक्षसां ॥ २१ ॥ स्रष्टुकामेनलोकांस्त्रींस्तौचानेनहतौयुधि ॥ २२ ॥ तौहत्वाजनभोगार्थंकैटभंतुमधुंतथा ॥ अनेनशरमुख्येनततोलोकांश्चकारसः ॥ २३ ॥ नायंमयाशरःपूर्वरावणस्यवयार्थिना ॥ मुक्तःशत्रुघ्नभूतानांमहान्हासोभवेदिति ॥ २४ ॥ यच्चतस्यमहच्छूलंत्र्यंबकेणमहात्मना ॥ दत्तंशत्रुविनाशायमधोरायुधमुत्तमं ॥ २५ ॥ तत्सन्निक्षिप्यभवनेपूज्यमानंपुनःपुनः ॥ दिशःसर्वाःसमासाद्यप्राप्नोत्याहारमुत्तमं ॥ २६ ॥ यदातुयुद्धमाकांक्षन्त्यदिकश्चित्समाद्वयेत् ॥ तदाशूलंगृहीत्वानुभस्मरक्षःकरोतिहि ॥ २७ ॥

हत्वेति ॥ जनभोगार्थं जनानांभोग्यभोगस्थानादिसंपादनद्वाराभोगसिद्ध्यर्थं लोकांश्चकार निष्प्रत्यूहंससर्जेत्यर्थः ॥ अनेनस्वस्यविष्णुत्वंदृढीकृतं ॥ २३ ॥ नायमुक्तस्तत्रहेतुर्लोकानांहासोभवेदिति अल्पलक्ष्येमहास्रप्रयोगे तन्मात्रहननेनशाम्यति किंतुभूतानिसंहरति अतोभूतदययानक्षिप्तइतिभावः ॥ अनेनरावणादपि लवणस्यमहावलत्वेन दिव्यशरपर्याप्तविषयत्वमुक्तं ॥ २४ ॥ अथनिकुंभिलायांसमाप्तयागस्येद्रजितइव गृहीतशूलस्यतस्यदुर्जयत्वान्निकुंभिलानिरोधमिव पुरप्रवेशनिरोधमुपदिशति ॥ यच्चतस्येत्यादि मधोर्दत्तमित्यन्वयः ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥